

TASA-ARVOISUUDEN STANDARDIT – SAT 2014 KEHITYSVAMMANÄKÖKULMAA (2014)

PÄÄSTANDARDI	ALASTANDARDIT	KEHITYSVAMMAISEN HENKILÖN NÄKÖKULMASTA
<p>Tasa-arvo menettelytavoissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - tasa-arvon edistäminen 	<p>Organisaatiolla on tasa-arvostrategia, joka sisältää yhden tai useamman suunnitelma ja ne on integroitu olemassa oleviin laatujärjestelmiin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Strategioissa on huomioitu valtakunnalliset vammaistyön kehittämisen suunnitelmat (Vampo, Valtioneuvoston periaatepäätökset, KEHAS-työryhmä) - Strategiassa on määritelty potilaslähtöisyys ja yhdenvertaisuus palveluissa niin, että vähemmistöillä on mahdollisuus samaan terveydentilan tavoitteluun kuin valtaväestöllä. - strategiassa on määritelty vammaisten palvelujen kehittämistyö ja tavoitetaso. - strategiassa on huomioitu eri lakeihin määritellyt potilaan oikeudet päästä palvelujen piiriin (esim. mielenterveyslaki on ensisijainen yleislaki myös kehitysvammaiselle, tai oikeus saada tietoa omasta tilanteesta ymmärrettävästi ja omalla kielellä löytyvät hallintalaista ja laista potilaan asemasta ja oikeuksista)
	<p>Tutkimus-, seuranta- ja arviointijärjestelmän mittaavat tasa-arvon toteutumista</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakastytyväisyyskyselyt on tehty vaihtoehtoisin kommunikaatiomenetelmin (esim. kuvien käyttäminen) (1.2.1.) - Hoitoketjujen kuvaus eri vammaryhmien osalta ja arviointi, toteutuvatko samoin kuin valtaväestöllä. - Tilastotieto palvelujen käytöstä vammaryhmien osalta: onko aliedustettua (tarpeita ei ehkä tunnisteta) tai yliedustettua. Asiakasryhmiä ei eritellä tällä hetkellä, joten tätä tietoa ei saada järjestelmistä. Organisaatio kehittää tapoja kerätä tietoa erilaisista asiakasryhmistä. (1.2.1.) - Olisi olemassa jokin mahdollisuus kartoittaa sitä, miten erilaiset potilasryhmät ohjautuvat terveydenhuollossa eteenpäin. Onko kehitysvammaisella henkilöllä erilainen hoitopolku kuin muilla ja mihin perustuen? (1.2.2.) - Syntyy vammaisryhmien arviointi- ja seurantamateriaalia, joita käytetään kehittämisen työkaluina. Havainnoista syntyy kehittämisaiheita ja toimenpiteitä (1.2.3,)
	<p>Organisaation tulee varmistaa, että sen suunnitelmat, toiminta periaatteet...</p>	<ul style="list-style-type: none"> - toimintaohjeet vammaisten huomioimiseen palveluissa, jotta yhdenvertaisuus terveyden tavoitteluun mahdollistuu: esteettömyys, kommunikointi, tieto palvelukokonaisuuksista ja toimiva palveluohjaus, kehitysvammaisten erityisosaamisen saaminen perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon tueksi. (1.3.1.) - Näillä toimenpiteillä aikaan saadut toimivat hoito- ja palveluketjut myös vammaisryhmien osalta.

	Organisaatio varmistaa, että henkilöstö kaikilla tasoilla kehittää tietoisuutta, hankkii tietoa ja kehittää kykyä osoittaa/ ja käsitellä epätasa-arvoa terveydenhuollossa	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstö perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa osallistuu koulutuksiin, joissa käsitellään kehitysvammaisia sekä heidän erityistarpeita. Järjestettyjen koulutusten määrä ja osallistujien määrä suhteessa henkilöstön/yksikön määrään. - Tai koulutusohjelmaan sisältyy vammaisryhmiin, heidän oikeuksiinsa ja tarpeisiin liittyvää koulutusta. - Oppimisen vaikuttavuus: tiedon käyttäminen omassa työssä, tiedon levittäminen työyhteisöön, koulutuskyselyt
	Organisaation työvoimaa koskevat toimintaperiaatteet ja käytännöt ovat oikeudenmukaisia ja kunnioittavat koko henkilöstön arvokkuutta ja arvoa, vapaaehtoistyötä edistetään	<ul style="list-style-type: none"> - Tässä tuli mieleeni kehitysvammaisten ja muiden osatyökykyisten käyttäminen työtehtävissä: pesula, ruokala, siivous tms. oikea työ. Käytetäänkö? Voisiko olla tavoitetta, jos löytyy sopivia työtehtäviä.
Oikeudenmukainen hoitoon pääsy ja palvelujen hyödyntäminen - organisaation edistettävä - rohkaista käsittelemään esteitä, jotka ehkäisevät tai rajoittavat palvelujen saantia tai niiden hyödyntämistä	Organisaatio pyrkii tarjoamaan oikeudenmukaisen hoitoon pääsyn ja terveyspalvelujen saatavuuden	<ul style="list-style-type: none"> - Organisaatiolla on keskustelu/palautteen antamisen yhteys kehitysvammaisiin, heidän omaisiin sekä lähityöntekijöihin, jotta palvelun saamisen esteisiin päästään käsiksi. (2.1.1.) - Toimintaympäristöt ovat esteettömiä ja helppokulkuisia. (2.1.2.) - Kirjalliset ohjeistukset, kyltit ja seinätaulut ovat selkokielisiä sekä niiden sanomaa on tuettu kuvia käyttämällä. (2.1.2.) - Kehitysvammaiset potilaat saavat palvelunsa ensisijaisesti yleislakien, terveydenhuoltolain ja mielenterveyslain, mukaisesti. Palvelua täydennetään kehitysvammalain mukaisilla palveluilla, jos henkilö tarvitsee kehitysvammaan liittyvää asiantuntijuutta → selkeä hoitopolku peruspalvelujen kautta tarpeen mukaan erityispalveluihin. (2.1.3.) - Perusterveydenhuollossa kehitetään jalkautuvia terveyspalveluja niille, joiden on vaikeaa liikkua (2.1.4.) ja näin lisätään palvelujen saavutettavuutta. - Käytössä on tulkkipalveluja (omia) sekä tietoa vammaisten tulkkipalveluista (Kela) . Lisäksi tulkkia käytetään (2.1.4.) - Käytössä on kommunikaatiokuvia ja tukiviittomia, joiden avulla päästään vuorovaikutukseen myös vammaisten henkilöiden kanssa ja niihin hankitaan koulutusta (2.1.4.) - Hoitopolkujen toimivuuden arviointi erityisesti palveluista toiseen siirryttäessä Onko jokin tietty vaihe, jossa vammaisen henkilön hoitoketju katkeaa ja miksi näin tapahtuu (esim. tulkkauksen puute, hoitohenkilökunnan osaaminen tms.). (2.1.5.)

	Organisaatio kehittää, toimeenpanee ja seuraa aloitteista vähentääkseen kommunikaation ja tiedonkulun esteitä	<ul style="list-style-type: none"> - Hoito ja potilasohjeet ovat selkokieleisiä sekä käytössä on vaihtoehtoisia tapoja potilasohjeiden antamiseen. (2.2.1.) - Organisaatiolla on selkeä ohjelma tulkkipalvelujen käytöstä sekä kommunikaatiovälineitä terveydenhuollon tarpeisiin (2.2.2.) - Eri yksiköistä löytyy toimintaohjeistusta eri tavoin vammaisten henkilöiden kanssa toimimiseen ja sitä käytetään. - Organisaatiolla on käytössään eritavoin vammaisten tarpeisiin apuvälineitä, jotka auttavat parempaan vuorovaikutukseen. (2.2.3.) - Henkilöstö osallistuu koulutuksiin, joissa aiheena on tulkin kanssa toimiminen sekä erilaisten kommunikaatiotapojen käyttäminen (2.2.5.) -
	Organisaatio kykenee varmistamaan, että terveydenhuoltoa tarjotaan siellä, missä kelpoisuus palvelujen saantiin puuttuu	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitysvammadiagnoosin ulkopuolella olevien henkilöiden palvelut! Hyötyisivät kehitysvammapalveluista, mutta eivät niitä saa: neuropsykiatriset ... (asperger, autismi) - Kehitysvammaisten ja muiden vammaisten osalta seurataan hoitoketjujen toimivuutta ja puututaan kohtiin, joissa palvelusta toiseen siirtyminen estyy.
Oikeudenmukainen/ kohtuullinen hoidonlaatu	Potilaan hoidon tarpeenarvioinnissa otetaan huomioon yksilön (yksilölliset) ja perheen ominaisuudet	<ul style="list-style-type: none"> - terveystarkastusten tekeminen säännöllisesti (3.1.1.) - hoitosuunnitelmat ja niihin tieto esim. aistiliherkkyydestä - palveluvalikoiman vastaaminen henkilön, perheen tai kodin tarpeisiin. Kohtaavatko tarpeet ja palvelut toisensa tuottaen terveyttä ja hyvinvointia - kotiutumisen moniammatillinen tarkastelu: hallinnonalojen ylittävä yhteistyö
	Potilaan hoidossa otetaan huomioon yksilölliset ja perheen ominaisuudet, ideat ja kokemukset terveydestä ja sairaudesta	<ul style="list-style-type: none"> - Kohtaaminen (asiakastytyväisyys kysely), omaiset ja lähityöntekijöille tehdyt kyselyt (3.2.1. ja 3.2.2.) - Henkilökunnan koulutus kehitysvammaisen henkilön ja hänen mahdollisen saattajansa haastattelusta (3.2.4.)
	Organisaatio luo ympäristön, jossa potilaat kokevat olonsa turvallisiksi ja jossa heidän arvokkuuttaan ja identiteettiään kunnioitetaan.	<ul style="list-style-type: none"> - Turvahuone joka ei ole sama kuin PUTKA! - Rauhoittumiseen sopiva huone henkilöille, jotka ovat alttiimpia häirintymään hälystä ja meteleistä. - Käytössä on hyvät toimenpiteitä ennakoivia toimintatapoja: tutkimusten valmistelu ja esilääkitys ja tiedotus - Henkilöstö on saanut koulutusta kehitysvammaisen henkilön itsemääräämisoikeudesta. Henkilöstö kuuntelee myös tahoja, jolla on mahdollinen hoivavastuu kehitysvammaisesta henkilöstä.

	Organisaatio ottaa huomioon yksilölliset ja perheen ominaispiirteet, kokemukset, ja elinolosuhteet varmistamalla tehokkaan/tuloksellisen kotiutumisen ja hoidon jatkuvuuden	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitysvammaisen kotiutumisen onnistumiseen vaadittavat tahot on informoitu: omaiset, lähiyöntekijät, kotihoito, vastuu taho terveyskeskuksessa. - Potilasohjeet on ymmärrettävässä muodossa asiakkaalle sekä kotona hoidosta vastaavalle taholle (3.4.1.) - Kotiutumisen onnistumiseksi on selkeä polku kotisairaalaan ja kotisairaanhoidon - vastuutaho kotiutumisen onnistumiseen löytyy terveyskeskuksesta, sekä konsultoiva taho kotiuttavalta taholta. - Organisaatiolla on selkeä kuvaus eriasiakasryhmien palveluverkosta kokonaisuuden hahmottamiseksi (3.4.2.)
Osallisuuden edistäminen	Organisaatio tukee käyttäjän osallistamista palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa ja arvioinnissa	<ul style="list-style-type: none"> - Tuetun päätöksenteon keinot mukaan terveydenhuoltoon. Mitä tarkoittaa päämiehisyyys ja tuettupäätöksen teko terveydenhuollossa? - Vuorovaikutuksen ja näkemysten kysymiseen on välineitä käytössä (4.1.1. ja 4.1.2.) - Aktiivisesti etsitään keinoja kehitysvammaisten osallistamiseksi palveluista.
	Organisaatio tunnistaa ja ylittää osallistamisen esteet	<ul style="list-style-type: none"> - Organisaation on tunnistettava erilaisten ryhmien tarpeet - Kommunikaatiovälineitä on käytössä organisaatiossa ja niiden käyttöön annetaan koulutusta (4.2.1.)
	Organisaatio seuraa ja arvioi osallistamisprosessejaan	<ul style="list-style-type: none"> - Palaute ja seurantakyselyt sopivat myös kehitysvammaisille henkilöille.
Oikeudenmukaisuuden edistäminen	Organisaatio on aktiivinen osallistuja verkostoissa... jotka edistävät tasa-arvoa	<ul style="list-style-type: none"> - Organisaatio toimii mukana verkostoissa, joissa käsitellään vammaisten ihmisten palveluja ja oikeuksia - on mukana projekteissa ja hankkeissa, joissa toimintaa kehitetään. - Organisaatiolla on käsitys kehitysvammaisen henkilön palveluverkosta ja sen eri osiin on rakennettu yhteistyötä (yhteistyökokoukset, yhteydenotot)
	Organisaatio levittää aktiivisesti tasa-arvoon liittyviä tutkimustuloksia ja käytäntöjä	<ul style="list-style-type: none"> - toimintaa kuvatessa kerrotaan myös siitä, miten vammaiset henkilöt käyttävät palveluja
	Organisaatio varmistaa, että tasa-arvo heijastuu kaikkiin sen kumppanuuksiin	